Neljapäev, 25. november 2021

P9_TA(2021)0473

Euroopa sotsiaalkindlustuspassi kasutuselevõtt sotsiaalkindlustusõiguste digitaalse jõustamise ja õiglase liikuvuse parandamiseks

Euroopa Parlamendi 25. novembri 2021. aasta resolutsioon Euroopa sotsiaalkindlustuspassi kasutuselevõtu kohta sotsiaalkindlustusõiguste digitaalse jõustamise ja õiglase liikuvuse parandamiseks (2021/2620(RSP))

(2022/C 224/07)

Euroopa Parlament,

— võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu artiklit 3,

— võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artiklit 153,

— võttes arvesse oma 14. jaanuari 2014. aasta resolutsiooni tõhusa tööjärelevalve kui Euroopas töötingimuste parandamise strateegia kohta ([1]),

— võttes arvesse oma 19. jaanuari 2017. aasta resolutsiooni Euroopa sotsiaalõiguste samba kohta ([2]),

— võttes arvesse oma 17. detsembri 2020. aasta resolutsiooni tugeva sotsiaalse Euroopa kohta õiglaste üleminekute jaoks ([3]),

— võttes arvesse oma 22. oktoobri 2020. aasta resolutsiooni euroala tööhõive- ja sotsiaalpoliitika 2020 kohta ([4]),

— võttes arvesse oma 20. jaanuari 2021. aasta resolutsiooni ühtse turu tugevdamise ja teenuste vaba liikumise tuleviku kohta ([5]),

— võttes arvesse oma 20. mai 2021. aasta resolutsiooni ELi õigusnormide mõju kohta töötajate ja teenuste vabale liikumisele ning ELi-sisese tööjõu liikuvuse kui vahendi kohta, mis aitab tööjõuturu vajadusi ja oskusi vastavusse viia ([6]),

— võttes arvesse oma 19. juuni 2020. aasta resolutsiooni piiriüleste ja hooajatöötajate kaitse kohta Euroopas seoses COVID-19 kriisiga ([7]),

— võttes arvesse 25. veebruari 2021. aasta küsimust E-001132/2021 ja sellele antud kirjalikku vastust, mille tööhõive ja sotsiaalõiguste volinik esitas komisjoni nimel 28. aprillil 2021 ([8]),

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. novembri 2008. aasta direktiivi 2008/104/EÜ renditöö kohta ([9]),

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määrust (EL) 2019/1149, millega asutatakse Euroopa Tööjõuamet ([10]),

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrust (EÜ) nr 883/2004 sotsiaalkindlustussüsteemide kooskõlastamise kohta ([11]),

([1]) ELT C 482, 23.12.2016, lk 31.
([2]) ELT C 242, 10.7.2018, lk 24.
([3]) ELT C 445, 29.10.2021, lk 75.
([4]) ELT C 404, 6.10.2021, lk 159.
([5]) ELT C 456, 10.11.2021, lk 14.
([6]) Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2021)0249.
([7]) ELT C 362, 8.9.2021, lk 82.
([8]) https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/E-9-2021-001132-ASW_EN.html
([9]) ELT L 327, 5.12.2008, lk 9.
([10]) ELT L 186, 11.7.2019, lk 21.
([11]) ELT L 166, 30.4.2004, lk 1.

Neljapäev, 25. november 2021

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. septembri 2009. aasta määrust (EÜ) nr 987/2009, milles sätestatakse määruse (EÜ) nr 883/2004 (sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise kohta) rakendamise kord ([12]),

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 1996. aasta direktiivi 96/71/EÜ töötajate lähetamise kohta seoses teenuste osutamisega ([13]),

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. juuni 2018. aasta direktiivi (EL) 2018/957, millega muudetakse direktiivi 96/71/EÜ töötajate lähetamise kohta seoses teenuste osutamisega ([14]),

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiivi 2014/67/EL, mis käsitleb direktiivi 96/71/EÜ (töötajate lähetamise kohta seoses teenuste osutamisega) jõustamist ning millega muudetakse määrust (EL) nr 1024/2012, mis käsitleb siseturu infosüsteemi kaudu tehtavat halduskoostööd (IMI määrus) ([15]),

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. juuli 2020. aasta direktiivi (EL) 2020/1057, millega kehtestatakse seoses direktiividega 96/71/EÜ ja 2014/67/EL sõidukijuhtide lähetamist autovedude sektoris reguleerivad erinormid ning muudetakse direktiivi 2006/22/EÜ seoses täitmise tagamise nõuetega ja määrust (EL) nr 1024/2012 ([16]),

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. juuli 2020. aasta määrust (EL) 2020/1054, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 561/2006 maksimaalse ööpäevase ja iganädalase sõiduaja, minimaalsete vaheaegade ning ööpäevaste ja iganädalaste puhkeperioodide miinimumnõuete osas ning määrust (EL) nr 165/2014 sõidumeerikute abil positsioneerimise osas ([17]),

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. juuli 2020. aasta määrust (EL) 2020/1055, millega muudetakse määruseid (EÜ) nr 1071/2009, (EÜ) nr 1072/2009 ja (EL) nr 1024/2012 eesmärgiga kohandada neid autovedude sektoris toimunud arenguga ([18]),

— võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta direktiivi (EL) 2019/1152 läbipaistvate ja prognoositavate töötingimuste kohta Euroopa Liidus ([19]),

— võttes arvesse Euroopa Liidu Kohtu otsust kohtuasjas C-55/18, mille kohaselt peavad liikmesriigid kohustama tööandjaid sisse viima süsteemi, mis võimaldab mõõta igapäevase tööaja kestust ([20]),

— võttes arvesse 2017. aasta novembris Euroopa Ülemkogu, Euroopa Parlamendi ja komisjoni välja kuulutatud Euroopa sotsiaalõiguste sammast,

— võttes arvesse komisjoni 3. juuni 2021. aasta ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse määrust (EL) nr 910/2014 seoses Euroopa digiidentiteedi raamistiku kehtestamisega (edaspidi „Usaldusväärne ja turvaline Euroopa e-ID“) (COM(2021)0281),

— võttes arvesse komisjoni 30. märtsi 2020. aasta teatist töötajate liikumisvabaduse kasutamise suuniste kohta COVID-19 puhangu ajal,

— võttes arvesse komisjoni 16. juuli 2020. aasta teatist, milles käsitleti suuniseid hooajatöötajate kohta ELis COVID-19 puhangu kontekstis,

— võttes arvesse komisjoni 4. märtsi 2021. aasta teatist „Euroopa sotsiaalõiguste samba loomine“ (COM(2021)0102),

---

([12]) ELT L 284, 30.10.2009, lk 1.
([13]) EÜT L 18, 21.1.1997, lk 1.
([14]) ELT L 173, 9.7.2018, lk 16.
([15]) ELT L 159, 28.5.2014, lk 11.
([16]) ELT L 249, 31.7.2020, lk 49.
([17]) ELT L 249, 31.7.2020, lk 1.
([18]) ELT L 249, 31.7.2020, lk 17.
([19]) ELT L 186, 11.7.2019, lk 105.
([20]) Kohtuotsus, 14. mai 2019, Federación de Servicios de Comisiones Obreras (CCOO) *vs.* Deutsche Bank SAE, C-55/18 – CCOO, EU:C:2019:402.

— võttes arvesse komisjonile esitatud küsimust Euroopa sotsiaalkindlustuspassi kasutuselevõtu kohta sotsiaalkindlustusõiguste digitaalse jõustamise ja õiglase liikuvuse parandamiseks (O-000071/2021 – B9-0041/2021),

— võttes arvesse kodukorra artikli 136 lõiget 5 ja artikli 132 lõiget 2,

— võttes arvesse tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni resolutsiooni ettepanekut,

A. arvestades, et ELi-sisene tööjõu liikuvus on viimastel aastatel kasvanud; arvestades, et 2019. aastal kolis ELi 28 liikmesriigist teise ELi riiki 17,9 miljonit inimest; arvestades, et neist 13 miljonit olid tööealised ja 78 % töötasid; arvestades, et 2019. aastal oli liidus 1,5 miljonit piiriülest töötajat ([21]); arvestades, et liikuvad töötajad moodustasid 2019. aastal 4,3 % ELi 28 liikmesriigi kogu tööjõust; arvestades, et Euroopa Komisjoni 2017. aasta andmete kohaselt moodustab deklareerimata töö ligikaudu 11,6 % ELi erasektori kogu tööjõusisendist ja 16,4 % kogulisandväärtusest ([22]); arvestades, et 2019. aastal anti liidus välja 4,6 miljonit porditavat dokumenti A1, mis vastab hinnanguliselt 3,06 miljonile töötajale; arvestades, et lähetatud töötajatel peab teises liikmesriigis töötades olema A1-vorm; arvestades, et A1-vorm annab teavet töötaja sotsiaalkindlustussüsteemi kohta; arvestades, et A1-vormid ei anna sotsiaalkindlustuse kohta reaalajas ajakohast teavet;

B. arvestades, et Eurofoundi andmed näitavad, et ELi-sisese liikuvuse perioodid lühenevad, sest 50 % liikuvatest inimestest jääb vastuvõtvasse riiki üheks kuni neljaks aastaks; arvestades, et suurenenud on ka tagasipöörduv liikuvus ([23]): 2017. aastal oli iga nelja liikmesriigist lahkuva isiku kohta kolm tagasipöördumist ([24]); arvestades, et liikuvuse lühemad ja korduvad perioodid muudavad liikuvate töötajate jaoks sotsiaalkindlustusmaksete ja pensioniõiguste jälgimise veelgi vajalikumaks;

C. arvestades, et ELi toimimise lepingu artikliga 48 antakse seadusandliku tavamenetluse kohaselt Euroopa Parlamendile ja nõukogule pädevus võtta sotsiaalkindlustuse valdkonnas vastu meetmeid, mis on vajalikud töötajate liikumisvabaduse tagamiseks; selleks peavad nad kehtestama korra, millega tagatakse võõrtöötajatele ja teise liikmesriigi füüsilisest isikust ettevõtjatele ning nende ülalpeetavatele sotsiaalkindlustusõigused: arvestades, et ELi toimimise lepingu artikli 153 lõikega 1 antakse liidu pädevusse liikmesriikide tegevuse toetamine ja täiendamine sotsiaalkindlustuse vallas; arvestades, et ELi toimimise lepingu artikli 153 lõikes 2 on sätestatud, et nõukogu teeb sotsiaalkindlustuse valdkonnas seadusandliku erimenetluse kohaselt otsuse ühehäälselt pärast Euroopa Parlamendi, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee ning Regioonide Komiteega konsulteerimist;

D. arvestades, et liikuvad töötajad ja kodanikud aitavad rikastada sotsiaal-majanduslikku struktuuri piirialadel, mis moodustavad 40 % ELi territooriumist; arvestades, et seetõttu on vaja tagada kodanikele võrdsed tingimused ja õiglased liikuvustingimused, andes neile asjakohased vahendid, et tagada neile õiguskindlus, nende õiguste kaitse ja sotsiaalkindlustus; arvestades, et on oluline vältida liigse halduskoormuse panemist ettevõtetele, eelkõige väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele (VKEd);

E. arvestades, et Euroopa sotsiaalõiguste samba 12. põhimõttes on täpsemalt sätestatud, et töösuhte liigist ja kestusest olenemata on töötajatel ja võrreldavatel tingimustel füüsilisest isikust ettevõtjatel õigus piisavale sotsiaalkaitsele;

F. arvestades, et tööjõu ekspluateerimisel põhineva ebaausa konkurentsiga seotud probleemid, lepingupõhisel tööl põhinevad pettused ja ebaausad tavad, nagu sotsiaalne dumping, põhjustavad endiselt muret kõigis liikmesriikides ning on Euroopa ettevõtete, töötajate ja ühiskonna jaoks väga problemaatilised; arvestades, et pettused näivad kõige enam mõjutavat lepingupõhise töö eri vorme; arvestades, et probleemi ulatuse kindlakstegemiseks puuduvad usaldusväärsed

([21]) Euroopa Komisjon, „Annual Report on Intra-EU Labour Mobility 2020“ (Aruanne ELi-sisese töötajate liikuvuse kohta 2020. aastal), 8. jaanuar 2021. https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8369

([22]) Euroopa Komisjon, „Evaluation of the scale of undeclared work in the European Union and its structural determinants“ (Hinnang deklareerimata töö ulatusele Euroopa Liidus ja selle struktuursetele teguritele), november 2017, https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=19002&langId=en.

([23]) Eurofound „ELi liikmesriikides tööjõupuuduse probleemi leevendamine“, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, Luxembourg, 2021.

([24]) Euroopa Komisjon, „Annual Report on Intra-EU Labour Mobility 2020“ (Aruanne ELi-sisese töötajate liikuvuse kohta 2020. aastal), 8. jaanuar 2021. https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=738&langId=en&pubId=8369

andmed, eriti seoses töötajate lähetamisega ([25]); arvestades, et üks selle põhjustest on kohaldatava liidu õiguse tõhusa järelevalve ja jõustamise puudumine, eelkõige seoses võrdse kohtlemise ja samal töökohal võrdse töö eest võrdse tasu maksmise põhimõtetega, mida ei saa tagada, kui ei järgita õiguste jälgitavuse ja ülekantavuse põhimõtet, ning mida tuleb parandada;

G. arvestades, et COVID-19 pandeemia on tõstnud esile ja süvendanud liikuvate ja piiriüleste töötajate ebakindlaid töö- ning elutingimusi ELis; arvestades, et kriis on toonud esile selle, kui tähtsad on tugevad ja stabiilsed sotsiaalkindlustussüsteemid, millega tagatakse, et kedagi ei jäeta kõrvale sellepärast, et ta on kasutanud oma liikumisvabadust; arvestades, et pandeemia puhkemisel tõid liikmesriikide võetud meetmed kaasa liikuvate töötajate õiguskindlusetuse seoses kohaldatavate sotsiaalkindlustusnormidega ning paljudel oli raskusi töötushüvitiste eemalt taotlemisega; arvestades, et pandeemia on heitnud valgust selliste deklareerimata ja hooajatöötajate erilisele haavatavusele, kellel puudub sotsiaalkindlustuskate, ning COVID-19 põhjustatud lühiajaliste finantstoetuspakettide kuritarvitamine ja petturlik kasutamine on suurendanud deklareerimata töö ja tegelikkusest väiksemana deklareeritud tööaja, sealhulgas deklareerimata töö toetamise uute vormide osakaalu ([26]);

H. arvestades, et digiteerimine annab enneolematu võimaluse hõlbustada tööjõu liikuvust, muutes samas tööjõu liikuvust käsitlevate ELi sätete järgimise kiiremaks ja hõlpsamini kontrollitavaks; arvestades, et puudub kogu ELi hõlmav süstemaatiline andmete kogumine, mille eesmärk on pakkuda piisavaid andmeid liikuvate töötajate kohta või hõlbustada sotsiaalkindlustusõiguste piiriülest ülekantavust töötajate sotsiaalkindlustuskatte ja -hüvitiste reaalajas kontrollimise kaudu pädevate osalejate ja institutsioonide poolt; arvestades, et juurdepääs kohaldatavaid reegleid käsitlevale teabele ning tõhus reeglitele vastavus ning nende järelevalve ja jõustamine on õiglase liikuvuse ja kuritarvitamise vastase võitluse eeltingimused; arvestades, et digitehnoloogiat, mis võib hõlbustada liikuvate töötajate õigusi kaitsvate õigusaktide järelevalvet ja täitmise tagamist ning vähendada ettevõtete ja riigiasutuste halduskulusid, tuleb seetõttu edendada ja kasutada andmekaitsenormide kohaselt;

I. arvestades, et liikmesriikide tööturu osapooled on eri sektorites koostöös kohalike või riiklike ametiasutustega välja töötanud riiklike kaartide eri vormid või võrreldavad vahendid tööõiguse valdkonnas; arvestades, et nendel erinevatel algatustel on oluline ühine omadus: isikukood või isiklik kaart, mis annab töötajatele, ametiasutustele ja peamistele teenuseosutajatele tõhusa vahendi, et tagada sotsiaalkindlustuskaitse ning inimväärsed palgad ja töötingimused töökohal; arvestades, et need algatused suurendavad kõigi töötajate teadlikkust tööhõivest ja töötingimustest ning parandavad jõustamist;

J. arvestades, et Euroopa Parlamendi 14. jaanuari 2014. aasta resolutsioonis tõhusa tööjärelevalve kohta kutsuti komisjoni üles uurima sellise Euroopa võltsimiskindla sotsiaalkindlustuskaardi või muu üleliidulise elektroonilise dokumendi kasutuselevõtu eeliseid Euroopa tasandil, millele saaks salvestada kõik töösuhete kontrollimiseks vajalikud andmed, näiteks andmed sotsiaalkindlustuse olemasolu ja tööaja kohta, ning mille suhtes kehtivad ranged andmekaitsenormid; arvestades, et parlament osutas oma 19. jaanuari 2017. aasta resolutsioonis Euroopa sotsiaalõiguste samba kohta kättesaadavate e-riigi lahenduste potentsiaalile, mis võiks hõlmata ka tugevate andmekaitsetagatistega Euroopa sotsiaalkindlustuskaarti, mis võiks parandada ELi sotsiaalkindlustuse kooskõlastamist ja üksikisikute teadlikkust; arvestades, et oma 22. oktoobri 2020. aasta resolutsioonis euroala tööhõive- ja sotsiaalpoliitika 2020 kohta palus parlament komisjonil esitada pärast tegelikku olukorda arvesse võtva nõuetekohase mõjuhinnangu koostamist ettepaneku ELi digitaalse sotsiaalkindlustusnumbri kohta; arvestades, et Euroopa Parlamendi 17. detsembri 2020. aasta resolutsioonis tugeva sotsiaalse Euroopa kohta õiglaste üleminekute jaoks kutsus parlament komisjoni uuesti üles esitama ettepaneku ELi digitaalse sotsiaalkindlustusnumbri (ESSN) ja võimaliku kontrollimehhanismi, näiteks isikliku töökaardi kohta, ning kinnitas, et töötajatel ning nende esindajatel ja inspektsioonidel peab olema ajakohane juurdepääs

([25]) Eurofound, „Exploring the fraudulent contracting of work in the European Union“ (Töölepingupettused Euroopa Liidus), Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, Luxembourg, 21. november 2016.

([26]) Deklareerimata töö tõkestamise Euroopa platvorm, „COVID 19: combating fraud in short-term financial support schemes“ (COVID-19: pettusevastane võitlus lühiajaliste finantstoetusskeemide puhul), mai 2021, https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=24072&langId=en

teabele oma tööandjate ja nende palgaõiguste ning töö- ja sotsiaalsete õiguste kohta; arvestades, et parlament rõhutas oma 20. mai 2021. aasta resolutsioonis ELi-sisese töötajate liikuvuse kohta, et liikmesriikidevahelise andmevahetuse digiteerimine võib hõlbustada töötajate vaba liikumist ausal ja õiglasel alusel, samuti tagada asjakohaste liidu õigusnormide täitmine;

K. arvestades, et 24. oktoobril 2017. aastal avaldatud komisjoni tööprogrammis 2018. aastaks teatati kavatsusest võtta kasutusele ESSN, et aidata kaasa üldisele eesmärgile tagada liikuvatele töötajatele õiglased töötingimused, kaitsta kõigi liikuvate kodanike sotsiaalseid standardeid ja tagada nende nõuetekohane täitmine; arvestades, et 27. novembrist 2017 kuni 7. jaanuarini 2018 konsulteeris komisjon ESSNi kasutuselevõtu üle sidusrühmade ja kodanikega; arvestades, et komisjon nägi oma 2017. aasta esialgses mõjuhinnangus ESSNi kohta pikemas perspektiivis ette ka võimaluse laiendada ESSNi kasutamist muudele poliitikavaldkondadele peale sotsiaalkindlustuse koordineerimise; arvestades, et komisjon kinnitas oma 13. augustil 2020. aastal avaldatud iga-aastases koormusanalüüsis 2019. aasta kohta, et töötab ESSNi algatuse kallal; arvestades, et komisjoni president Ursula von der Leyen teatas Euroopa Liidu olukorda käsitlevas kõnes 16. septembril 2020, et komisjon teeb peagi ettepaneku usaldusväärse ja turvalise Euroopa e-identiteedi süsteemi kohta; arvestades, et Euroopa Komisjon teatas Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskavas, et alustab 2021. aastal katseprojekti, et uurida võimalust luua 2023. aastaks Euroopa sotsiaalkindlustuspass (ESSP), tuginedes Euroopa e-ID algatusele;

L. arvestades, et Euroopa Ametiühingute Keskliit peab ESSNi väärtuslikuks vahendiks pettuste ja sotsiaalkindlustussüsteemi kuritarvitamise vastu võitlemisel; arvestades, et Euroopa Tööandjate Keskliit avaldas 12. jaanuaril 2018. aastal märgukirja, milles rõhutati ESSNi potentsiaali parandada sotsiaalkindlustuse koordineerimist ELis, käsitledes samal ajal ka probleeme, mis on seotud riiklike sotsiaalkindlustussüsteemide mitmekesisuse, võimalike andmekaitseküsimuste ja täiendava halduskoormusega; arvestades, et ehitussektori sotsiaalpartnerid on nõudnud mõjusaid digitaalseid vahendeid, et tagada kohaldatavate õigusaktide täitmine, sealhulgas Euroopa lähenemisviisi isiklikele töökaartidele ([27]);

M. arvestades, et 2019. aasta juunis loodi Euroopa Tööjõuamet (ELA); arvestades, et ELA määrusesse ESSNi ei lisatud; arvestades, et ELA eesmärk on tagada tööjõu õiglane liikuvus, abistades liikmesriike ja komisjoni tööjõu liikuvust ja sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimist käsitlevate liidu õigusaktide tõhusal kohaldamisel ja täitmise tagamisel;

1. tuletab meelde, et Euroopa Parlament on alates 2014. aastast kutsunud komisjoni mitmel korral üles uurima eeliseid, mida annaks ESSNi käsitleva seadusandliku ettepaneku esitamine, et luua kogu ELi hõlmav digivahend sotsiaalkindlustuse koordineerimiseks ja liikuvate töötajate õiglase liikuvuse tagamiseks; peab kahetsusväärseks, et vaatamata mitmetele lubadustele ei ole komisjon ESSNi kohta ettepanekut esitanud; kordab oma nõudmist, et komisjon selgitaks, miks ta ei ole seda teinud;

2. kutsub komisjoni üles jagama Euroopa Parlamendiga ESSNi mõjuhinnangu projekti, mis esitati õiguskontrollikomiteele 2017.–2018. aastal, ning jagama parlamendiga õiguskontrollikomitee arvamust mõjuhinnangu projekti kohta; kutsub komisjoni üles jagama Euroopa Parlamendiga kõiki muid dokumente, mis on aidanud kaasa komisjoni otsusele mitte jätkata tööd ESSNi ettepanekuga;

3. väljendab heameelt selle üle, et komisjon võttis Euroopa sotsiaalõiguste samba tegevuskavas endale kohustuse alustada katseprojekti, et uurida digitaalse ESSP käivitamist; väljendab heameelt digitaalseid lahendusi uurivate katseprojektide käivitamise üle ja kutsub komisjoni üles teavitama Euroopa Parlamenti nõuetekohaselt nende tulemustest ja võimalikest raskustest rakendamisetapis; rõhutab, et ESSP katseprojektis tuleb pöörata suurt tähelepanu õiglase liikuvuse kaitsmisele; kutsub komisjoni üles võtma endale ambitsioonikamad eesmärgid nii sisu kui ka ajastuse osas, algatades

([27]) Euroopa Ehitus- ja Puidutööstuse Töötajate Liidu (EFBWW) ja Euroopa Ehitustööstuse Ühenduse (FIEC) avaldus, „EU construction social partners call for digital enforcement“ (ELi ehitusvaldkonna sotsiaalpartnerid nõuavad digitaalset täitmise tagamist), 24. juuni 2021 https://www.efbww.eu/news/eu-construction-social-partners-call-for-digital-enforcement/2657-a

paralleelselt katseprojektiga nõuetekohase hindamise, mis põhineb seni tehtud tööl, eesmärgiga esitada seadusandlik ettepanek ESSP kohta enne 2022. aasta lõppu, et tagada võimalikult kiiresti töötajate õiguste ülekantavus ja jälgitavus;

4. võtab teadmiseks komisjoni ettepaneku Euroopa digiidentiteedi raamistiku loomise kohta; kutsub komisjoni üles esitama Euroopa Parlamendile uut teavet e-identimise kasutuselevõtu edenemise kohta; on seisukohal, et ESSP algatus, mis peaks toetuma e-identimise raamistikule, peaks olema kohustuslik kõigile liikmesriikidele;

5. tuletab meelde liikuvate töötajate rolli COVID-19 pandeemia ajal, eriti mõnes peamises sektoris, ning tungivat vajadust tagada neile töötajatele mitte ainult inimväärsed töötingimused, vaid ka võrdsed tingimused samas kohas tehtud ja võrdse väärtusega töö puhul;

6. on seisukohal, et ESSP algatuse kasutuselevõtmise eesmärk peaks olema tagada sotsiaalkindlustusõiguste tulemuslik tuvastamine, jälgitavus, koondamine ja ülekantavus; parandada õiglasel ja tulemuslikul viisil selliste ELi normide täitmise tagamist, mis käsitlevad tööjõu liikuvust ja sotsiaalkindlustuse koordineerimist tööturul, et kindlustada ELis võrdsed tingimused; võimaldada asjaomastel riiklikel asutustel (nt töö- ja sotsiaalkindlustusinspektsioonidel) ning sotsiaalpartneritel, kui nad teevad töö- ja sotsiaalkindlustuskontrolle või on nendega seotud, reaalajas kontrollida liikuvate töötajate kindlustuse staatust ja sissemakseid; paremini ennetada ebaausaid tavasid, nagu kuritarvitamine ja sotsiaalkindlustuspettus, ning aidata seeläbi kaasa võitlusele deklareerimata töö ning vastuvõtvas riigis kehtivate palgakujundusmehhanismide ja sotsiaalkindlustusmaksetega seotud kohustuste mittetäitmise vastu; rõhutab, et ESSP lihtsustaks ka töötajate jaoks sotsiaalkindlustusmaksete ja hüvitiste, näiteks pensioniõiguste jälgimist ja taotlemist, hõlbustades nende ülekantavust; rõhutab, et Euroopa e-identimise süsteemil põhinev ESSP peaks hõlmama nii liikuvate kodanike ja töötajate tuvastamise kui ka nende sotsiaalkindlustushüvitiste reaalajas kontrollimise elementi;

7. rõhutab, et ESSP algatuse eesmärk peaks olema tagada sotsiaalsed õigused, hõlbustades teabe saamist ning parandades sotsiaalkindlustuse koordineerimise ja tööjõu liikuvuse suhtes kohaldatavate õigusnormide täitmise tagamist piiriülestes olukordades; on seisukohal, et komisjoni ettepanek ESSP algatuse kohta peab tooma selget kasu kõigile liikuvuse protsessis osalevatele sidusrühmadele, nagu liikuvad kodanikud ja töötajad, ettevõtjad, sealhulgas VKEd, tööandjad ja ametiühingud, samuti riiklikud ametiasutused, nagu töö- ja sotsiaalkindlustusinspektsioonid; on arvamusel, et ESSP algatuse eesmärk peaks olema lihtsustada suhtlust ja tuua need sidusrühmad piiriülestes olukordades üksteisele lähemale, et liikuvaid kodanikke ja töötajaid ning nende õigusi paremini kaitsta ning anda kõigile asjaomastele sidusrühmadele selget teavet, et parandada prognoositavust ja muuta haldusmenetlused sujuvaks ja kiireks; tuletab meelde, et ESSP algatus peab järgima subsidiaarsuse põhimõtet ja ei tohi seega seada piiranguid riiklikele sotsiaalkindlustussüsteemidele ega nende mitmekesisusele, järgides iga liikmesriigi traditsioone, riiklikele tööturumudelitele ega sotsiaalpartnerite autonoomiale; rõhutab, et ESSP algatus ei tohi olla oma liikumisvabaduse kasutamise nõue, vaid selle eesmärk peab olema hõlbustada juurdepääsu teabele ning parandada sotsiaalkindlustuse koordineerimise ja tööjõu liikuvuse suhtes kohaldatavate õigusnormide täitmise tagamist piiriülestes olukordades;

8. kutsub komisjoni üles esitama tihedas koostöös ELAga ja pärast nõuetekohast hindamist seadusandliku ettepaneku ESSP kohta, et anda riiklikele asutustele (nt töö- ja sotsiaalkindlustusinspektsioonidele) ning sotsiaalpartneritele, kui nad teevad töö- ja sotsiaalkindlustuskontrolle või on nendega seotud, reaalajas vahend riiklike ja ELi õigusaktide tõhusa täitmise tagamiseks; on veendunud, et ESSP peaks võimaldama reaalajas kontrollida töötajate töökohta, tööandja asukohta, töösuhet ja isikusamasust, samuti standardseid sotsiaalkindlustushüvitisi, sätteid ja tõendeid, nagu on sätestatud määruses (EÜ) nr 883/2004; kutsub komisjoni üles hindama võimalust, et ESSP võimaldaks kontrollida muud asjakohast teavet, ilma et see piiraks andmekaitsenormide kohaldamist, tagades samas võrdse kohtlemise;

9. on veendunud, et ESSP peab hõlmama kõiki liikuvaid ELi kodanikke ja töötajaid, sealhulgas füüsilisest isikust ettevõtjaid, samuti kõiki liikuvaid kolmandate riikide kodanikke, kelle suhtes kohaldatakse ELi-sisest liikuvust käsitlevaid ELi õigusnorme;

10. on seisukohal, et ESSP kasutuselevõtmine peaks hõlmama reaalajas kontrolli- ja järelevalvesüsteemi ning teabevahetussüsteemi riiklike andmebaaside ristviitamise teel, millega rangelt järgitakse isikuandmete kaitset käsitlevaid ELi õigusnorme, et olla täielikult toimiv ning säilitada andmete usaldusväärsuse ja identifitseerimistunnuste sertifitseerimise kõrge tase ning vältida vigu ja pettuse eesmärgil kasutamist; rõhutab, et sotsiaalkindlustus- ja isikuandmed tuleks teha kättesaadavaks üksnes asjaomasele isikule ja pädevatele riiklikele asutustele ning neid ei tohiks jagada ühelgi muul eesmärgil peale sotsiaalkindlustuse koordineerimist ja ELi-sisest tööjõu liikuvust käsitlevate ELi õigusnormide täitmise tagamise, järgides rangelt andmekaitsenorme; on seisukohal, et liikmesriikides, kus tööjärelevalvet teostavad sotsiaalpartnerid või on nad sellega seotud, tuleb neile tagada juurdepääs teistest liikmesriikidest pärit töötajate sotsiaalkindlustusandmetele, seadmata ohtu andmekaitsesätete järgimist;

11. väljendab heameelt mitme liikmesriigi algatuste üle, mille eesmärk on parandada liidu õiguse tõhusa täitmise tagamist, kasutades riiklikke kaarte või võrreldavaid vahendeid tööõiguse valdkonnas ([28]); rõhutab, et kuigi need riiklikud algatused suurendavad teadlikkust palga- ja töötingimustest kõigi töötajate jaoks ning parandavad täitmise tagamist, ei suuda need hõlbustada kehtiva ja täpse teabe, sealhulgas töösuhete ja õiguste piiriülest vahetamist; kutsub komisjoni üles tagama, et ESSP algatus annaks liikmesriikidele võimaluse tugineda teabele, mis on saadud tänu parematele identifitseerimis- ja kontrollivõimalustele, mida pakuvad riiklikud kaardid või võrreldavad tööõiguse valdkonna vahendid riikides, kus need algatused on olemas; rõhutab, et ESSP integreerimine riiklikesse kaartidesse või võrreldavatesse tööõiguse valdkonna vahenditesse ei tohiks neid riiklikke tavasid asendada, vaid peaks neid täiendama, ning peaks üksnes andma asjaomastele asutustele asjakohast teavet; on lisaks seisukohal, et see ei tohi piirata riiklike sotsiaalpartnerite sõltumatust ega töötingimusi, mis on sätestatud kohaldatavates kollektiivlepingutes kooskõlas siseriikliku õiguse ja tavadega; on veendunud, et ESSP ja selle integreerimine riiklikesse kaartidesse või võrreldavatesse tööõiguse valdkonna vahenditesse, kui need on olemas, võivad olla aluseks tulevastele täitmise tagamise alastele jõupingutustele ELi tasandil;

12. on veendunud, et kõigil töötajatel, sotsiaalpartneritel ning riiklikel töö- ja sotsiaalkindlustusinspektsioonidel peaks olema ajakohane juurdepääs teabele töösuhte, palgaõiguste ning tööalaste ja sotsiaalsete õiguste kohta kooskõlas kohaldatava kollektiivlepingu või riiklike õigusaktidega;

13. märgib, et porditav dokument A1 on oluline, kuid praegu ainus vahend liikuvate töötajate sotsiaalkindlustuskatte kontrollimiseks; tunnistab piiranguid ja probleeme, mis on seotud porditava dokumendi A1 menetlusega, eelkõige seoses porditava dokumendi A1 vormide kasutamisega tööandjate poolt, sõltuvalt sotsiaalkindlustussüsteemide digiteerimise tasemest liikmesriikides, samuti nende kontrollimisega pädevate riiklike asutuste poolt seoses teenuste osutamisega teises liikmesriigis, aga ka täpse teabe saamisega lähetatud töötajate arvu ja omaduste kohta ELis; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles veelgi parandama porditava dokumendi A1 vormide kontrolliprotsessi ning on veendunud, et liikmesriikide vahel tuleb välja töötada kiired menetlused, et tegeleda pettuse teel saadud või kasutatud porditava dokumendi A1 sertifikaatidega; märgib, et porditava dokumendiga A1 seotud piirangud ja probleemid takistavad täpse teabe saamist lähetatud töötajate arvu ja omaduste kohta ELis; juhib tähelepanu sellele, et ESSP algatus annaks vastuvõtvas liikmesriigis tehtava tööinspektsiooni päeval liikuvate töötajate sotsiaalkindlustuskatte kohta reaalajas teavet; palub komisjonil tagada, et ESSP katseprojektiga lihtsustataks sotsiaalkindlustuskaitset, lihtsustades porditava dokumendi A1 taotlemise, väljastamise ja kontrollimise korda, et võidelda pettuste vastu;

14. on seisukohal, et ESSP peaks tuginema Euroopa e-ID-le, Euroopa ravikindlustuskaardile ja sotsiaalkindlustusteabe elektroonilisele vahetamisele (EESSI) ning neid täiendama, sealhulgas eesmärgiga laiendada seda sotsiaalkindlustuse koordineerimise ja ELi tööõiguse muudele valdkondadele; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tagama, et sotsiaalkindlustusteabe elektrooniline vahetamine muutub võimalikult kiiresti täielikult toimivaks, ning kasutama ära olemasolevate ELi rahaliste vahendite pakutavaid võimalusi, et hõlbustada taaste- ja vastupidavusrahastu raames riiklike kavade rakendamist sotsiaalkindlustusteabe elektroonilise vahetamise täielikuks rakendamiseks ja avaliku halduse edasiseks digiteerimiseks, hõlbustada teabevahetust sotsiaalkindlustusasutuste vahel, kiirendada üksikjuhtumite käsitlemist ning

([28]) EFBWW-FIEC aruanne „Social identity cards in the European construction industry“ (Sotsiaalkindlustuskaardid Euroopa ehitustööstuses), 2015.

parandada ELA ja asjaomaste riiklike pädevate asutuste suutlikkust tagada õigusnormide täitmine; kutsub komisjoni üles selgitama ELA rolli ESSP väljatöötamisel ja rakendamisel; rõhutab, et ulatuslikum digiteerimine ei tohi õõnestada sotsiaalpettuse vastu võitlemiseks juba kehtestatud riiklikke kaitsemeetmeid;

15. kutsub komisjoni üles tegema tihedat koostööd sotsiaalpartnerite ning asjaomaste riiklike sotsiaalkindlustusasutuste ja tööinspektsioonidega ESSP algatuse väljatöötamisel ja kasutuselevõtmisel, tagades sotsiaalpartnerite ja riiklike tööturumudelite autonoomia täieliku austamise; on seisukohal, et reaalajas andmetele juurdepääsuga ESSP võimaldaks riiklikel pädevatel asutustel ja sotsiaalpartneritel kontrollida töötajate sotsiaalkindlustuskatet mis tahes ajahetkel, tugevdades seeläbi tööinspektsioone ja toetades tõendite kogumist ühistes piiriülestes tööinspektsioonides ([29]);

16. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.

([29]) Eurofound, „Joint cross-border labour inspections and evidence gathered in their course“ (Ühine piiriülene tööjärelevalve ja selle käigus kogutud tõendid), 2019.